

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-07

Diarienummer 2025-1900

Handläggare

Frida Winbom

Telefon: 031-368 37 14

E-post: frida.winbom@miljo.goteborg.se

Yttrande till kretslopp och vattennämnden över förslag till föreskrifter för avfalls- hantering i Göteborgs Stad, KOV-2024-00433

Förslag till beslut

Miljö- och klimatanmänden skickar över miljöförvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande över förslag till föreskrifter för avfallshantering i Göteborgs Stad, till kretslopp och vattennämnden.

Sammanfattning

Kretslopp och vattennämnden har remitterat förslaget till nya avfallsföreskrifter till miljö- och klimatanmänden med svar senast 20 mars 2025. Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 21 mars 2025.

Förslaget är tänkt att ersätta nu gällande avfallsföreskrifter som antogs 2022.

Avfallsföreskrifterna behöver revideras mot bakgrund av lagändringar och domar på avfallsområdet. Stadens nya avfallsföreskrifter förväntas träda i kraft under 2025.

Miljöförvaltningen tillstyrker generellt kretslopp och vattennämndens förslag till avfallsföreskrifter. Vi lämnar även våra synpunkter gällande bland annat införandet av ett antal undantag för avfall under kommunalt avfall, hantering av trädgårdsavfall, textilavfall samt det enskilda hushållets möjlighet att få använda sig av andra tjänster eller verksamheter än renhållaren för att transportera avfall till återvinningscentralen. Yttrandet ger även förslag på skrivningar i syfte att ytterligare förtydliga vissa paragrafers innebörd.

Bedömning ur ekonomisk dimension

För miljö och klimatanmänden kan de ökade kraven på avfallshantering som genomförs dels genom avfallsföreskrifterna, dels genom nationell lag innebära ett ökat behov av tillsyn, kontroll och vägledning till verksamheter och privatpersoner som omfattas av nya krav på avfallshantering. Utöver detta har förvaltningen inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Ett viktigt syfte med avfallshanteringen är att minska den ekologiska belastningen från avfallet på miljön. En förhoppning med de ökade kraven på utsortering är att avfallshanteringen ska gå mot ett mer cirkulärt system. Att reglerna är tydliga, enkla att tillämpa och stämmer överens med nationell lagstiftning bedöms ge bättre förutsättningar för att avfallshanteringen utförs på ett eftersträvat sätt.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bilagor

1. Bilaga 1 Sammanställning av ej utställda förslag till ändringar i avfallsföreskrifterna
2. Bilaga 2 Förslag till föreskrifter i Göteborg Stad inför utställning och remiss
3. Bilaga 3 Protokollsutdrag Kretslopp och vatten 2025-01-22 § 8, Utställning av Avfallsföreskrifter 2025
4. Bilaga 4 Tjänsteutlåtande Kretslopp och vatten, Beslut om utställning av avfallsföreskrifter daterat 2024-12-18

Ärendet

Kretslopp och vattennämnden har gett miljö- och klimatnämnden möjlighet att yttra sig över remiss om förslag till justering av avfallsföreskrifter senast den 20 mars 2025.

Miljöförvaltningen har begärt och fått förlängd remisstid till den 21 mars 2025 för behandling i miljö- och klimatnämnden den 18 mars 2025.

Miljöförvaltningen har bedömt förslagen i remissen och tagit fram förslag till yttrande som redovisas i detta tjänsteutlåtande.

Beskrivning av ärendet

Kretslopp och vattennämnden har tagit fram förslag till justeringar i Göteborg stads avfallsföreskrifter. Avfallsföreskrifterna behöver revideras mot bakgrund av lagändringar och domar på avfallsområdet. De gamla avfallsföreskrifterna föreslås helt upphöra att gälla och att de nya antas i sin helhet.

Avfallsföreskrifterna remitterades senast till miljö- och klimatnämnden 2023. I oktober 2023 tog kretslopp och vattennämnden beslut om att godkänna ett förslag till avfallsföreskrifter och att sända det till kommunstyrelsen för antagande i kommunfullmäktige, 2023-10-18 § 183 Ärendenummer KVN 0228/23. Förslaget har återremitterades av kommunfullmäktige till kretslopp och vattennämnden i två omgångar.

Parallellt med detta har avfallslagstiftningen uppdaterats igen vilket föranlett att Kretslopp och vatten parallellt med uppdateringen av 2024 års avfallsföreskrifter har påbörjat arbetet med att ta fram ett förslag till nya och ändrade paragrafer 2025. Planen var inledningsvis att de skulle ställas ut samt remitteras till miljö- och klimatnämnden efter det att reviderade föreskrifter för 2024 antagits i kommunfullmäktige.

I november 2024 beslutade kommunfullmäktige på nytt att återremittera förslaget till avfallsföreskrifter som tagits fram inför 2024 och kretslopp och vattennämnden fick i uppdrag att justera förslaget enligt nedanstående punkter (KVN 2024-11-21 § 5):

1. Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att justera förslaget till föreskrifter som möjliggör auktorisation avseende transporter av hushållens grovavfall, bygg- och rivningsavfall, trädgårdsavfall, returpapper och förpackningar, samt om det bedöms kunna ske ändamålsenligt, även farligt avfall.

2. Kretslopp och vattennämnden får i uppdrag att därefter skyndsamt skicka ut det reviderade förslaget till föreskrifter på samråd och utställning innan ärendet åter når kommunfullmäktige.

Förslaget som miljö- och klimatnämnden nu har fått i uppdrag att yttra sig över omfattar därför dels förslag om nya och ändrade paragrafer som behövs mot bakgrund av lagförändringar som trätt i kraft 2025 samt en ny reglering som omhändertar beslut i kommunfullmäktige (KF 2024-11-21) som hör till avfallsföreskrifterna 2024. Föreskrifterna ska därefter fastställas i kommunfullmäktige.

Kretslopp och vattennämndens förslag

Nedan redogörs för de främsta justeringarna som förslaget innebär. Utöver nedanstående justeringar har även språkliga och redaktionella ändringar gjorts i syfte att förtydliga eller förbättra föreskrifterna. För en sammanställning av samtliga paragrafer som ställs ut för första gången finns en sammanställning från Kretslopp och vatten i bilaga 1.

Två nya definitioner införs:

Definitioner av textilavfall och fiskeredskap under kommunalt ansvar införs. Detta till följd av nya utsorteringskrav för fraktionerna som börjar gälla från 1 jan 2025.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar:

I förslaget till föreskrifter för avfallshantering som ställdes ut (2023-05-03) kallades kapitlet ”generella dispenser”. Kretslopp och vatten har omformulerat samt lagt till §58 och §59 som ger undantag från kravet att överlämna avfall som klassas som kommunalt avfall, alternativt omfattas av kommunalt ansvar till kommunen. Dessa är:

- Textilavfall som uppstår i en verksamhet som samlar in och sorterar textil till återanvändning kan transporteras och behandlas av annan än renhållaren eller renhållarens utförare om avfallet kan förberedas för återanvändning.
- Butiker som samlar in textilavfall får ett generellt undantag från att behöva överlämna det insamlade textilavfallet till kommunen.

Vem som får transportera kommunalt avfall till återvinningscentralen:

Utöver förslagen som kretslopp och vattennämnden tog fram i förslag till ändring av föreskrifter för avfallshantering 2023-05-03 föreslås ett tredje alternativ som anger att enskilda hushåll kan få hjälp med att få avfall transporterat till en återvinningscentral.

Enskilda hushåll föreslås få använda sig av transporter som förmedlas via tjänst. Kravet är att tjänsten i fråga har auktoriserats eller på annat sätt godkänts av Kretslopp och vatten. Förslaget innebär alltså att det enskilda hushållet kan få avfallet hämtat och lämnat av valfri transportör, exempelvis en annan privatperson, en organisation eller verksamhet så länge transporten förmedlats av en tjänst som har auktoriserats eller godkänts av Kretslopp och vatten.

Förvaltningens bedömning

Miljöförvaltningen ställer sig generellt positiv till förslagen om nya avfallsföreskrifter men har nedan lämnat synpunkter på några av de förslag som nu ligger. Nedan framgår miljöförvaltningens bedömningar och synpunkter kring de huvudsakliga förändringarna i föreskrifterna. Rubriksättningen överensstämmer med hur föreskriften är upplagd, varje punkt inleds med den paragraf i förslaget som synpunkten berör. Detta för att tydliggöra vilket avsnitt och paragraf som vi yttrar oss om.

Röd text är miljöförvaltningens förslag till alternativa skrivningar.

1.2 Definitioner

- 1 g §: Regeringen har beslutat om nya bestämmelser för hur trädgårds- och parkavfall ska hanteras. De nya reglerna har införts i avfallsförordningen (2020:614) och började gälla den 18 februari 2025. I samband med detta har en ny definition av trädgårdsavfall införts genom 1 kap. 5a § (2020:614). Miljöförvaltningen föreslår därför att hänvisningen bör vara till paragrafen 1 kap. 5a § (2020:614) i stället för till nuvarande skrivning som hänvisar till 1 kap. 5 § (2020:614).
1 g § föreslås att skrivas om till: *Med trädgårdsavfall avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårds- och parkavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 a § avfallsförordning (2020:614) **det vill säga avfall som uppstår från skötsel av***

trädgårdar eller parker som är biologiskt nedbrytbart och består av gräsklipp, löv, grenar och andra växtdelar och sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken.

8.1 Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

- 45 §: Regeringen har beslutat om nya bestämmelser för hur trädgårds- och parkavfall ska hanteras, de nya reglerna har införts i avfallsförordningen (2020:614) och började gälla den 18 februari 2025.

Miljöförvaltningen bedömer att första raden i paragraf 45 § ”trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan” är överflödig och bör strykas då detta redan regleras genom de nya bestämmelserna i 3 kap 1d § avfallsförordning (2020:614).

Gällande kravet om att inga grenar som är grövre än 4 cm i diameter får eldas är miljöförvaltningen frågande till om kommunen har delegation på att föreskriva detta. Kommunen får enligt 3 kap. 1 e § avfallsförordningen meddela föreskrifter om förbud mot eller begränsning av eldning av trädgårds- och parkavfall för fall där 1. eldning kan medföra olägenheter för människors hälsa eller miljön, eller 2. annan hantering är mer lämplig. Det saknas beskrivning om hur grenar med diameter större än 4 cm ska hanteras. Därav är det svårt att bedöma om regeln är till för att annan hantering är mer lämplig. Miljöförvaltningens förslag är att kravet på 4 cm tas bort och att man i stället hänvisar tillbaka till definitionen av trädgårdsavfall i 1 kap. 5a § (2020:614).

Miljöförvaltningen noterar att kravet om att det inom detaljplanerat område endast är tillåtet att elda på ett avstånd av minst 200 meter till närmsta byggnad där människor vistas stadigvarande, i stort sett innebär ett förbud mot eldning av trädgårdsavfall i detaljplanerat område. Då eldning av trädgårdsavfall ofta genererar störningar i form av rök och lukt bedömer miljöförvaltningen trots inskränkningen att avståndet är rimligt. Att elda avfall är även en avfallshantering som placerar sig långt ner i avfallshierarkin och eftersom det finns möjlighet både att få sitt trädgårdsavfall hämtat från sin fastighet, alternativt transportera det själv till återvinningscentralerna, så ser inte miljöförvaltningen något hinder i att denna avståndsreglering får kvarstå. Avståndet är i sig inte nytt, utan har varit det gällande kravet sen flera år tillbaka i kommunens föreskrifter.

Förvaltningen vill dock lyfta att så som nuvarande 45 § är formulerad ger den utrymme för flera alternativa tolkningar. Det är otydligt om regeln om avstånd på 200 meter till närmsta byggnad där människor vistas stadigvarande ska gälla även utanför detaljplanerat område, förutom under april och oktober. Eller om det över lag endast är tillåtet att elda trädgårdsavfall under april och oktober: i detaljplanerat område om det är 200 m avstånd till närmsta byggnad där människor vistas stadigvarande och utanför detaljplanerat är tillåtet under april och oktober oavsett avstånd. Förslagsvis ses skrivningarna över och förtydligas. Alternativt upphävs bestämmelsen helt med anledning av förändringarna som införs i SFS 2025:15 om eldning av trädgårds och parkavfall och en djupare

översyn inleds över om det krävs ytterligare begränsningar i eldningsrätten än vad som redan finns i 3 kap. 1 d § avfallsförordning (2020:614). Detta då eldningsrätten redan har begränsats i och med införandet av 3 kap. 1 d § (2020:614).

Ett sätt att göra paragrafen lättare att förstå är att kraven listas i en punktlista. Se förslag i rött nedan.

Eldning av torrt trädgårdsavfall får ske om det är en mer lämplig hantering än att kompostera avfallet på fastigheten, att det lämnas till ÅVC eller hämtas av kommunen.

Utöver att eldningen ska ske i mindre omfattning och på ett sätt som medför endast ringa eller helt tillfälliga störningar i närområdet, gäller följande:

- 1. Avståndet till närmsta byggnad där människor vistas stadigvarande är minst 200 meter.*
- 2. Utanför detaljplanlagt område är det tillåtet att elda under april och oktober oavsett avstånd till närmsta byggnad.*
- 3. Eldningen strider inte mot andra föreskrifter eller beslut.*
- 4. Ingen brandriskvarning är utfärdad i området.*

8.5 Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar

- 58 §: Paragrafen anger att textilavfall som uppstår i en verksamhet som samlar in och sorterar textil till återanvändning kan transporteras och behandlas av annan än renhållaren eller renhållarens utförare om det kan förberedas för återanvändning. I motiveringen till paragrafen skriver Kretslopp och vattennämnden att paragrafen kommer leda till att det finns en möjlighet för att textilen återanvänds eller materialåtervinns i stället för att genomgå kommunens behandling som för närvarande skulle innebära förbränning.

Miljöförvaltningen ser inte att paragrafen som den är skriven ger möjlighet att lämna textilavfallet till materialåtervinning. Om det avses behöver paragrafen skrivas om. Miljöförvaltningen ser att det är positivt om textilavfallet på detta sätt kan komma högre upp i avfallstrappan. Återanvändning och materialåtervinning ska premieras före förbränning.

58 § föreslås att skrivas om till: *Textilavfall, som uppstår i en verksamhet som samlar in och sorterar textil till återanvändning, kan transporteras och behandlas av annan än renhållarens utförare om det kan förberedas för återanvändning eller materialåtervinnas. Avfallslämnaren ska kunna redogöra för mängder och behandling till Kretslopp och vattennämnden.*

- 59 §: Paragrafen handlar om textilavfall som samlas in av verksamheter som bedriver butikshandel med kläder och öppnar upp för att det insamlade textilavfallet kan transporteras och behandlas av annan än renhållaren eller renhållarens utförare. Detta under förutsättning att verksamheterna meddelar

kretslopp och vattennämnden att de avser att ta emot textilavfall och kan redogöra för mängder samt behandling av insamlat material.

Miljöförvaltningen vill påpeka att som paragrafen är utformad så tolkar vi det som att undantaget endast omfattar det textilavfall som samlats in i butiken och inte annat textilavfall som kan uppkomma i en butik, exempelvis en osåld kollektion eller en trasig textilvara. Utifrån motiveringen från kretslopp och vattennämnden, att låta butikerna ta ansvar för vad de satt på marknaden, så föreslår miljöförvaltningen att man bör se över om även denna typ av textilavfall som kan uppkomma i butiken bör inkluderas i undantaget. När textilvaror från en osåld kollektion blir avfall varierar från fall till fall. Exempelvis är osålda varor som tas tillbaka av leverantörer inte ett avfall som uppstår i en butik.

Så som lagstiftningen ser ut idag är det kommunen som är ansvarig för att hämta detta avfall. Det är viktigt att kommunen fortsätter samla in textilavfallet från de butiker som inte anmäler att de önskar ta hand om textilavfallet själva.

Bilaga 1 – Sortering och lämning av avfall

Avfall under kommunalt ansvar

- 2. c, d, e: Miljöförvaltningen föreslår att även textilavfall ska inkluderas i det avfall som ett enskilt hushåll, en godkänd tjänst eller yrkesmässig verksamhet får transportera till och lämna på kommunens återvinningscentral efter att ha utfört en tjänst i en privatpersons hem eller trädgård. Detta då det sen årsskiftet är obligatoriskt att sortera ut textilavfall och en stor del av insamlingen av textilavfall i Göteborgs stad sker på återvinningscentralerna.

2 c. föreslås ändras till: *Ett enskilt hushåll får själva transportera sitt grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, **textilavfall**, returpapper och förpackningar till kommunens återvinningscentraler. Det enskilda hushållet får även använda sig av en familjemedlem eller annan närstående, personal beviljad med stöd av socialtjänstlagen eller annan lag om särskilt stöd samt sin fastighetsinnehavare för transport av detta avfall till kommunens återvinningscentral.*

2 d. föreslås ändras till: *Det enskilda hushållet får använda sig av annan än renhållarens avtalade och auktoriserade utförare eller vad som angivits i 2c för transport av grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, **textilavfall**, returpapper och förpackningar till kommunens återvinningscentraler om transporten förmedlas via tjänst som auktoriserats eller på annat sätt godkänts av renhållaren.*

2 e. föreslås ändras till: *En yrkesmässig verksamhet som har utfört en tjänst i en privatpersons hem eller trädgård där grovavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, **textilavfall**, returpapper eller förpackningar uppstått till en följd av den utförda tjänsten får transportera och lämna avfallet på kommunens återvinningscentraler. Exempel på sådana tjänster är röjning*

av dödsbo, trädgårdsarbete, städtjänst eller leverans av heminredning som ersätter annan heminredning som därmed blir grovavfall

- 2. d. Förslaget öppnar upp för att det enskilda hushållet får använda sig av annan än renhållarens avtalade och auktoriserade utförare eller vad som angivits i 2c (familjemedlem, annan närstående, personal beviljad med stöd av socialtjänsten eller annan lag..) för transport av grovavfall, bygg- och rivningsavfall, farligt avfall, trädgårdsavfall, returpapper och förpackningar till kommunens återvinningscentraler om transporten förmedlas via tjänst som auktoriserats eller på annat sätt godkänts av renhållaren.

Frågan om vem som ska få transportera avfall åt hushåll till återvinningscentralen har lyfts ett flertal gånger. Miljöförvaltningen anser att nuvarande förslag är en godtagbar kompromiss då nuvarande förslag anger att det krävs att tjänsten har auktoriserats eller på annat sätt godkänts av renhållaren. Miljöförvaltningen ser positivt på att det genom auktorisation eller annat godkännande finns en ökad kontroll över tjänsterna som kan tänkas erbjudas och med det också en möjlighet att ta tillbaka godkännandet i det fall det framkommer att tjänsten på något sätt missbrukas eller bryter mot gällande regelverk inom avfallshantering.

Miljöförvaltningen vidhåller samtidigt att det är en utmaning att utföra tillsyn i fall där privatpersoner anlitas via exempelvis en tjänst för att hämta avfall åt andra privatpersoner. När den som utför transporten tar betalt för tjänsten är bedömningen att transporten är yrkesmässig och behöver därför följa de krav som finns gällande avfallstransporter. Detta utifrån hur lagstiftningen gällande avfallstransporter i dagsläget är utformad. Det är samtidigt svårt att rikta sig till den som tillhandahåller tjänsten eller plattformen där avfallstransporterna förmedlas, utan ansvaret faller tillbaka på personen som utfört transporten. Eftersom det är svårt för tillsynsmyndigheten att inkludera dessa privatpersoner i tillsynsinsatser gör det att de får en fördel jämt emot etablerade verksamheter, vilket kan leda till ojämlika förhållanden. Miljöförvaltningen anser att det är av stor vikt att Kretslopp och vatten följer upp de företag som har auktoriserats och regelbundet kontrollerar att de följer de krav som gäller.

En tjänst kan underlätta för privatpersoner att få sitt avfall transporterat till återvinningscentralen, samtidigt som det finns vetskap om att transporter som förmedlas via tjänster i stället för att leverera till korrekt adress, i många fall blivit dumpat på felaktiga platser. Hur omfattande denna dumpning är, är svårt att avgöra.

Maria Jacobsson

Direktör

Peter Berntsson

Avdelningschef